

1944, ÅRET DÅ F 2 KAMRATFÖRENING BILDADES.

Allmänt.

Ute i Europa rasade 2:a världskriget som värst. Ännu i mars pågick de tyska ockupationerna med Ungern och Rumänien som senaste offer.

De allierade insatte enorma bombräder över de tyska städerna. På grund av stridsskador, bränslebrist eller desorientering nödlandade 160 flygplan, därunder 120 amerikanska, i Sverige.

Den 6 juni inleddes invasionen i Normandie. Som vedergällning sände tyskarna de nya V 2-robotarna i väg över London.

Eld upphör mellan Ryssland och Finland blästes i september. I stilleståndsavtalet inskrevs kravet på att Finland skulle driva ut de tyska trupperna ur landet. Vid de så uppkomna striderna mot sina tidigare allierade retirerade de tyska förbanden norrut mot nordnorge nedbrännande allt i sin väg.

De allierades sjöstrider gav ökade framgångar och i kombination med flottan och flyget kunde det jättelika tyska slagskeppet, Tirpitz, sänkas utanför Norge den 13 november.

Sverige var nu mobiliserat på det sjätte året. Livsmedelsransoneringsringarna blevo allt strängare. Kol och olja var allvarliga bristvaror. De bilar och bussar som hade körtillstånd drevs med gengas. Endast viktigare militär- och utryckningsfordon fick köras på bensin resp dieselolja.

Civilbefolkningen övades i åtgärder vid larm och förberedelser "Om kriget kommer".

På natten den 22 februari flög främmande bombflygplan in österifrån över Stockholms skärgård och fällde bomber över Hammarbyhöjden och Årsta. De fortsatte västerut och fällde tre bomber över Strängnäs varefter de vände och avlägsnade sig österut.

Ett svenskt spaningsflygplan, S 16 Caproni, med fyra mans besättning nedsköts av tyskarna ute över Östersjön den 14 maj.

En V 2-robot, som provsköts från Pernemünde den 13 juni, kom ur kurs och hamnade 36 kilometer nordväst om Kalmar. Roboten sändes till England för undersökning och befanns ha SKF-kullager i sin jetmotor. Detta föranledde en skarp brittisk not till den svenska regeringen.

Passagerarbåten "Hansa", som den 24 november var på överfart till Visby torpederades (krigsförliste). Endast två överlevande kunde räddas från en flotte. Den civila sjöfarten gick i konvojer längs svenska kusten och i skydd av flottan och med flygspaning efter U-båtar men båttrafiken på Gotland fick gå utan skydd mestadels.

Några fredliga notiser.

Den 1 januari infördes anropet Sveriges Radio i stället för "Stockholm-Motala", Göteborg-Motala" eller "Malmö-Motala".

1944 var det 100 år sedan "Du gamla du fria" kom till.

På grund av kriget förekom inget internationellt idrottsutbyte. Våra storstjärnor fick inga tillfällen att mäta sina krafter med idrottsmän från andra länder.

Gösta Andersson vann årets Vasalopp på den nya rekordtiden 5.18.43.

Nils Karlsson, (Moranisse) blev svensk mästare på alla tre sträckorna, 15, 30 och 50 kilometer.

Gunder Hägg pressade världsrekordet på 1500 m till 3.43,0 och på 2 eng mil till 8.42,8.

Arne Andersson satte världsrekord på 1 eng mil med 4.01,6.

Dalregementet vann militärstafetten för 4:e gången i följd.

Elin Wägner invaldes i Svenska Akademien efter professor H. Larsson
ABA öppnade flyglinje på Luleå.

Krigsmakten.

Konungen var högste befälhavare över rikets krigsmakt. Under konungen fördes befälet över krigsmakten av överbefälhavaren.

Den 1 april avgick general Thörnell som ÖB och efterträddes av general Ljung.

Generallöjtnant Bengt G:son Nordenskiöld var CFV sedan 1942.

F 2 ingick i fjärde flygeskadern (E 4) som omfattade spaningsförbanden.

ÖB tillskapade en luftförsvarskommitté den 1 augusti med syfte att utreda den framtida luftförsvarsorganisationen.

Under året uppsattes ~~F 16/F 20~~ och F 17. F 17 skulle bli en torpedflottilj vari F 2:orna ur F 2 skulle ingå som en tänkt del. De militära sjöflygplanens tid var ute och F 2:s nedläggning började redan då diskuteras. En del av F 2-personalen kom att överföras till F 17.

N/F 17

På Kungliga Roslagens flygflottilj 1944.

Den 1 juli avgick översten Herman Sundin som C F 2 och efterträddes av överste Hugo Svenow.

Oräknat den personal som var inkallad till beredskapstjänst så hade F 2 34 officerare, 47 underofficerare, 212 underbefäl och nära 200 civilanställda samt flera hundra värnpliktiga per år och var därmed Tåbys största arbetsplats.

De äldre befälen voro ursprungligen från marinen där de fått förar- spanar- eller flygmaskinistutbildning och tillhört Marinens Flygväsende vilket 1926 uppgick i det nyorganiserade Flygvapnet. Av officerarna kan nämnas:

Översten Herman Sundin, C F 2.

Kapten Birger Lagerström, flygspanare, divisionschef.

-"- Löwenberg, flottiljintendent.

Inkallade reservofficerare:

Major J Christell, flygspanare, deltog i F 2 räddningsexpedition av Nobile vid Spetsbergen 1928.

F d Uoff, Hedersbefordrade Kaptenen, Albin Ahrenberg. Känd från sina Grönlandsflygningar m m. Nu inkallad som Chef för T 2- det, Gälö.

Kapten Clifford, flygspanare, divisionschef.

Många av F 2:s underofficerare med marin bakgrund hade, redan under 1:a världskriget, börjat som skeppsgossar, bl a:

Förvaltaren S O Karlsson, (S.O.) F d flygförare, Chef int.förrädet.

-"- G A Rydkvist, (Snärjis) F d flygmaskinist. Chef för flygmtrl.förrädet.

-"- O A Valdemar Lagerkvist, (Valle) Flottiljkassör.

-"- Nils O Andersson, Gregerfalk, (N.O) Aktiv flygförare.

-"- Johan Elis Littiäinen, (Littis) Aktiv flygförare.

-"- N E F Comstedt. Aktiv flygförare.

Av officerare och underofficerare med ren flygvapenbakgrund märktes bl a:

Kapten Reinhold von Essen, flygförare, divisionschef.

-"- Tryggve Sjölin, flygförare, divisionschef.

-"- Rudberg, flygförare, divisionschef.

-"- Nylander, (Nyllet), flygförare, stabstjänst.

Löjtnanter/fänrikar i flygtjänst.

Asplund, Andersson (Studsas), Hans Neij, Tibell, U Brämning, Liljebäck. Samtliga kom att nå höga officersgrader. Hans Neij, generalmajor. Flygattaché i Washington.

Fanjunkare Wilgot Berglund, flygstationstjänst.

-"- Gösta V Pettersson, flygstationstjänst.

-"- S E Näsström, (Snäckan) flygstationstjänst.

-"- N O F Olsson, (Doggen) Flygförare. senare chef för flygambulansen i Boden.

Sergeant Börje Alpgård, flygstationstjänst.

-"- John O Tenggren, flygförare.

Av de över 200 underbefälen voro cirka hälften elever på korprals- och furirskolorna. Av utrymmesskäl kan endast några få av de äldre nämnas:

Överfuriren Stüff, sjukvårdstjänst.

Furir B Lönnqvist, (Bralle Löq) flygmekaniker.

-"- Eric Tendler, trupputbildare.

-"- Harry Frodé, flygmekaniker, senare förarutbildad.

Underbefäl som 1943-1945 genomgick underofficersutbildning.

Furir Olof Wijkman, flygförare.

-"- Alvar Älmeberg, flygförare.

-"- Ingemar Jonsson, flygsignalist.

-"- Arne Samuelsson, flygmekaniker.

-"- Kurt Ceder, flygmekaniker.

-"- Arthur Hedbom, trupputbildare.

Under året var furiren Erik Vallner kommanderad till flygförarutbildning på Ljungbyhed. Den ene av de två trupputbildarna i flygvapnet som fick sådan utbildning.

Cirka 40 % av de anställda utgjordes av civil personal inom vitt skilda yrkesområden och vilkas arbeten sammanfattningsvis hänföres till stabs- förvaltnings- och underhållstjänst.

Bland de mer allbekanta minnes:

Syster Anna.

Husmor Ödberg.

1. telegrafist Malte Boström.

Garageförman Eriksson.

Fotograf Larsson.

Verkmästare Hultman.

Maskinist Johansson.

Eldare Holmberg.

Verkmästare Hultman.

Förman Gull.

Kontorist G Larsson.

Förrådsförman Svensson.

Meteorologassistent Palm.

Kända personer i övrigt:

Förrådsförvaltaren och marketenteriföreståndaren S J Ottersjö, f d uoff från flottan som tjänstgjort på Hägernäs ända från 1919. Han avgick ur tjänst under 1944.

Arvodesanställda kaptenen Schultzberg och hedersbefordrade löjtnanten Dolk på mobiliseringsavdelningen.

Långtidsinkallade vpl furirerna Strand och Curtner. Expeditionsunderbefäl på resp 21. och 22, depådivisionerna.

Krigskonstituerade, vpl **sergeanten**, Carl Flodin, chef för vakt- och beredskapsplutonen.

Dagligen sedd: Hägernäsbonden Knut H Gustafsson, (Patron), som med häst och kärra hämtade tunnorna med matavfall från köket till sina grisar.

F 2. organisation och verksamheter.

Flotttiljen var indelad i depådelen på Hägernäs och de detacherade torped- och marinspaningsdivisionerna. (Krigsförbanden).

Depådelen var organiserad på flotttiljstab, 21. och 22. depådivisionerna samt flygstation.

Vid 21. depådivisionen skedde rekrytutbildningen, upprätthölls brand- vakt- och beredskapstjänst samt ombesörjdes in- och avmönstring av beredskaps-personal och fortsatt allmänmilitär utbildning och förläggning för värnpliktiga, tjänstgörande vid depåns olika enheter.

Vid 22. depådivisionen genomfördes stamskoleutbildning i de fall vissa utbildningsgrenar ej genomgicks vid centrala skolor.

Här var förläggning för underbefäl och värnpliktiga vilka tjänstgjorde på flygstationen.

På Hägernäs pågick ständig flygverksamhet. Den på depån tjänstgörande flygande personalen skulle ha allmän flygtjänning för att bibehålla sina kunskaper och färdigheter samt vid dagbefälstjänst kunna utföra flygambulanstransporter. Inkallad reservpersonal skulle återinflyga sig på de äldre flygplanen eller utbilda sig på de nya S 17-planen.

För flygambulanstransporter stod den enmotoriga Junkern W 34 (Tp 2 A) till förfogande. Som reserv stod en ombyggd, f d tresitsig, Hansa S 5 som reserv, även en inhyrd Norseman och en Vaco. För övrig flygverksamhet fanns ett antal Hansor (S 5), Heinkel He 114 (S 12) de med den korta undervingen, enstaka Hawker Osprey (S 9) reserv till flygplankryssaren Gotland, som ännu en tid var i drift, Heinkel He 115 (T 2) och sist men inte minst ett antal BS/SAAB (S 17). Vintertid lånades några Klemm 35/D (SK 15) och en Sparman S 1A (P 1) från F 8 med vilka man startade och landade på den isbelagda Hägernäsviken.

F 2 hade upp till sex detacherade divisioner från vilka spaning för flottans räkning och konvojskydd utfördes. I operativt hänseende voro de underställda marina chefer.

1. - 3. divisionerna voro permanent uppsatta medan de övriga uppsattes periodvis.

1. divisionen läg på Gälö och var huvudbas för T 2-orna med kapten Ahrenberg som divisionschef. Förbandet indrogs senare under året.

2. divisionen, tillsammans med flygplankryssaren Gotland, var baserad på Härsfjärden. Förutom flygplankryssarens Hawker Osprey (S 9) hade divisionen flygplan S 5 och S 17.

3. divisionen läg i Västervik och flögo med S 5:or, S 12:or och S 17.

Av de periodvis upprättade divisionerna lägo:

4. divisionen i Karlskrona.

5. divisionen i Hindås.

6. divisionen i Göteborg.

De sistnämnda förbanden voro som regel tilldelade de äldre flygplantyperna.

Allmänna verksamheter vid F 2 depå.

Under 1944 uppbyggdes F 2 skyttepaviljong med frivilliga krafter under ledning av den byggnadskunnige sergeanten, Carl Flodin. All materiel skänktes av firmor och företagare som haft eller hade anknytningar till flottiljen.

Likaså kunde den nya idrottsplatsen invigas.

Den 8 juni avtäcktes minnesstenen nedanför kanslihuset vid 25-årsjubiléet av sjöflygförbandens förläggning på Hägernäs och till minne av de kamrater som gått bort i tjänsten. Flottiljpastor, kyrkoherde, H O Ferenius hade, ur Bibeln, valt inskriften "De älskade icke så sitt liv att de drogo sig undan döden".

På hösten lämnade flottiljchefen med sin personal ett uppskattat bidrag med skördehjälp. Gårdarna voro ofta kraftigt underbemannade p g a inkallelser till beredskapstjänst.

På initiativ av C F 2, överste Svenow, bildades F 2 kamratförening den 12 november 1944 och kan nu, under år 1994, fira sitt 50-årsjubileum.

"

"

Sammanställning ur hävderna
och minnena.
Arthur Hedbom.

**Små och stora händelser under året 1944.
Hämtat ur depåorder (DO), som utkom under året.**

- DO 1. Chef var Herman Sundin och adjutant lt Almström. Under nyårsveckan var fk Tibell dagoff och flygambulansförare. Intendent Löwenberg blev major.

Annons i DO: Två springpojkar erhåller anställning vid Kungl. Roslagens flygflottilj. Ålder 15 år. Lön efter överenskommelse.

10/1 visas filmen "Vi hemslavinnor" i matsalen.

- DO 4. Manskap får aldrig stiga på tåg vid Hägernäs utan järnvägsbiljett. Biljetter säljs å markententeriet.

K.G Larsson har på egen begäran beviljats avsked.

Vpl vicekorpralen Jeyder fick fem (5) dagar i buren för tjänsteförsummelse.

- DO 8. Militär personal som tillfälligt utspisas av kronan, skall för varje portion gröt avlämna 2 restaurangkuponger för gryn. Då vissa grynrätter numera får serveras på näringsställen utan mottagande av inköpsbevis har det beslutats, att ovannämnda föreskrift t.v. icke skall gälla.

- DO 9. Kapten Ahrenberg tjänstgör vid F2 depå fr.o.m. 28/2.

Metass Palm har kommenderats till flygning under 1 dag.

Befattning som 2.trafikledare är till ansökan ledig. Lönegrad MEo 15 (505:20 kr/mån).

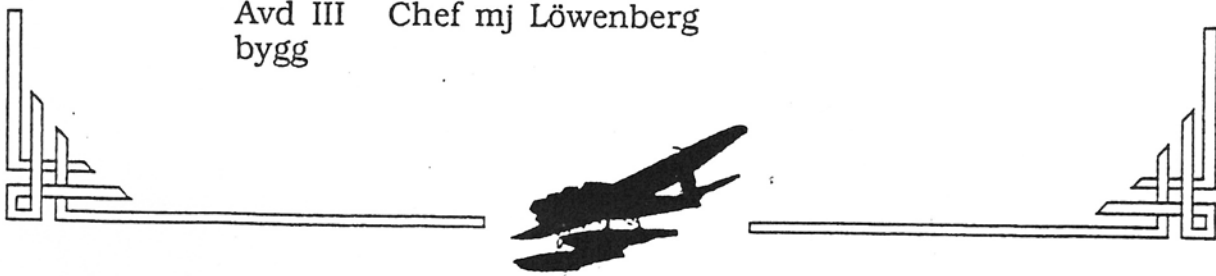
- DO 14. Depåpastor Ferenius blev kaptens vederlike.

Organisation enligt depåorder:

Avd I Chef öv Herman Sundin
stab Adj lt Almström

Avd II Chef fk Brämning
vapen

Avd III Chef mj Löwenberg
bygg

Avd IV Chef mj Löwenberg
int

Avd V Chef Dr Sundgren
sjukavd förm. Stüff

Avd VI Chef Fing Nordbäck
mtrl

Avd VII Chef fk Liljegren
signal siguoff st Krona
radio Boström
Svensson
Andersson
väder metass Palm
- " - Agard
- " - Bengtsson

Mobavd Chef kn Schultzberg

21 depåavd Chef Kn Clifford
Adj st Littiäinen

22 depåavd Chef Kn Nylander
Adj st Olsson

Anmärkning

F2 hade förutom 22:a depådivisionen på Hägernäs även krigsförband runt om i södra Sverige.

Dessa nämns inte i depåordern pga sekretesskäl.

F2 var då en av de största flygflottiljerna i FV.

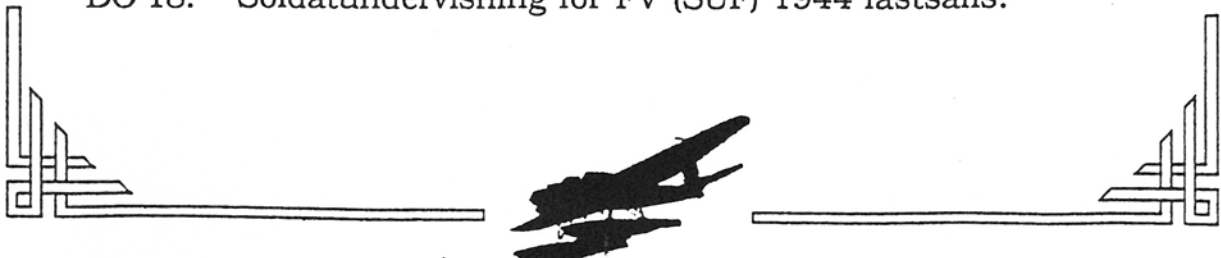
Divisionerna var förlagda på följande platser:

Gålö	(1 div)
Hårsfjärden	(2 div)
Fårösund	(3 div)
Karlskrona	(4 div)
Västervik	(reserv för 1 div)
Torslanda - Gbg	(6 div)

DO 16. Helge Jung blev ÖB 1/4.
Vpl Eriksson fick 2 dgr i buren för oförstånd i tjänst.

DO 17. K Nylow och Berglund tjänstgör för flygstaben t.v.

DO 18. Soldatundervisning för FV (SUF) 1944 fastsälls.

- DO 19. Högvakt ur F2 utgår den 18/4 och 30/4.
Chef den 18/4 lt Almström, 30/4 fk Neij.
- DO 20. Fk Brämning blev löjtnant. Asp Morholm blev korpral.
Furirerna Harling, Danö och Arbin har med godkänt
vitsord genomgått GFU.
- DO 22. Vit skärmmössa fr o m 16/5.

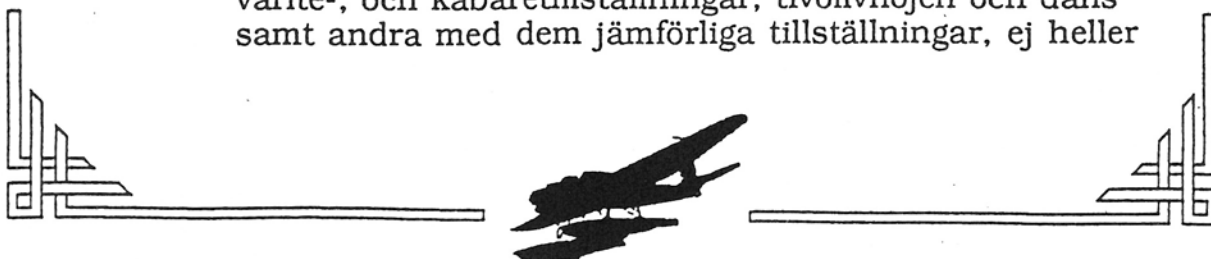
Meddelande i samma DO:

Inlämning av person- och ransoneringskort för personer i försvarets tjänst (häri inbegripet off, uoff, manskap civila personer) vilka tilldelats ransoneringskort och inköpskort för ransonerade varor, äga då de av kronan åtnjuta eller mot kontant ersättning från kronan uttaga hel portion under minst fjorton av trettio på varandra följande dagar, icke begagna den tilldelade personkort eller inköpskort (även tilläggskort) i andra fall än under b) säges.

- DO 25. Parad på Svenska flaggans dag den 6 juni.
Medverkande: Lt Almström
Fk Neij
St Sundberg
St Olsson
- DO 26. F14 och F17 uppsätts den 1/7.
Kapten Clifford har inte begagnat sig av ordinarie
kvarter den 9/5.
- DO 28. Mj Löwenberg blev riddare av svärdsorden den 6/6.
Ringaren i Notre Dame visas i matsalen 19/6.
- DO 29. Flottiljchefen Herman Sundin avgår.
von Essen blev kapten.
- DO 30. Hugo Swenow blir ny flottiljchef.
- DO 31. Ström och Stålfors blir fanjunkare.
Alpgård blir sergant.

Meddelande från högkvarteret i samma DO:

På Juldagen, Långfredagen och Påskdagen må sådana tillställningar icke anordnas inom krigsmakten nämligen teater-, biograf-, cirkus-, revyforeställningar, varite-, och kabarettillställningar, tivolivnöjen och dans samt andra med dem jämförliga tillställningar, ej heller

tävlingar eller uppvisningar i skjutning, motorsprt, hästsport eller annan idrott.

- DO 32. Landolf, Hedlund, Fagerström, Stridde, Gyhagen och Hast blev överfurirer. Zerpe blev revisor för F2 markententeri.
- DO 34. F2 vann över F1 med 3-1 i FV fotbollsturnering. Flygingenjöraspiranten Hansson fick fyra dagar i buren för olämpligt val av plats för flygprov.
- DO 35. Vid haveri med T2 den 8/8 omkom Walden, Olsson och Lööf.
Torsten Rapp tjänstgör vid F2 under 7 dagar med anledning av T2 haveri.
- DO 37. Vit skärmmössa upphör den 22/9.
- DO 38. Garagetörman Eriksson och garagetörstandare Cardell fick tillstånd att föra motorfordon vid F2 depå.
- DO 39. Vpl Carlsson fick 15 dagar i buren för rymning och vpl Jansson fick 5 dagar för brist på anständigt uppförande. Täby sockens lantbrukare tackar F2 för god skördehjäl.
- DO 43. Kapten Ahrenbergs anställning upphör den 1/8. Den 19 oktober hölls ett interimsmöte som skulle bilda F2 kamratförening.
- DO 49. Den 1/11 anställdes 75 kaniner på F2 däribland volontären 24 Olsson.
- DO 50. Inez Alfhilde Palm anställdes som telefonvakt.
- DO 53. Insamling till Rädda Barnen på F2 och dess krigsförband gav 427 kronor och 36 öre.

Söndagen den 12 november hölls det första årssammanträdet med F2 kamratförening. Till ordförande valdes överste Enell. Till övriga styrelsemedlemmar valdes följande:

Vpl Jonsson
Pastor Ferenius
Assistent Andersson
Bageriförstandare Karlsson
Vpl Hintz
Vpl furir Strand

Kapten Ahrenberg
Fru Elsa Andersson
Radiotelegrafist Boström
Redaktör Knutsson
Vpl sergant Melin
Furir 13 Runzell

